

Tragédie na stavbě

01.04.2020

Z archivu Klubu přátel Žižkova připomínáme text z pera jeho někdejšího předsedy Vladimíra Sakaře. Popisuje v něm zřícení domu v Žerotínově ulici.

[POSLECHNĚTE SI AUDIOVERZI](#)

Při četbě známé Neffovy románové pentalogie, ve které tvoří podstatnou část dobového pozadí výstavba Žižkova, nabýváme přesvědčení, že autor čerpal také ze soudobé literatury a tisku a snad také z historických pramenů. Skutečnosti, které se dozvěděl, však zasazoval do vyprávění tak, jak se mu to zdálo být vhodné. Typickým příkladem takového počínání je vyprávění o zřícení dosud nedostavěného domu, které stálo život několika lidí. Ve svém románu *Zlá krev* (vydání z roku 1961, s. 10) lokalizuje tuto nehodu do právě budované ulice Vavřince z Březové a datuje ji ke 14. lednu roku 1880. Dům, který byl stavěn, charakterizuje jako „třípatrový barák chudinského typu“. Je zcela evidentní, že jde o stavbu, která neexistovala, protože neznáme z počátků Žižkova ulici Vavřince z Březové a konečně také proto, že během roku 1880 byl na Žižkově vybudován toliko jeden jediný dům a kdy doléhá nejsilněji na stavebníky nedostatek hmotných prostředků.

Vzorem je Neffovi pravděpodobně zpráva o zřícení nedostavěného domu, na jehož místě stojí dnes dům č. p. 397 (U Zeleného věnce, Žerotínova ulice 26). Novostavba byla částí zástavby na parcelovaných pozemcích, které předtím náležely usedlosti Smetanka. Došlo tu ke zřícení části novostavby ještě nehotové celkem dvakrát: poprvé když se v polovině prosince 1872 sesula její nevelká část a podruhé 15. ledna 1873. Tenkrát zůstala stát jen průčelní stěna a k neštěstí došlo, když na stavbě pracovali zedníci. Obětí se stalo celkem šest lidí (jeden člověk zemřel po několika dnech). Ve stavbě pokračoval stavebník přesto, že již v prosinci 1872 vinohradská obec vydala zákaz provádění dalších prací. Příčinou neštěstí byla špatná kvalita užívaného staviva, jejímž spojencem bylo bezhlavé šetření materiálem. Inženýr Knor o tom píše ve svém posudku: „... práce je částečně velmi líná a nedbalá; vazba cihel mizerná. Cihly jsou na více místech špatné, slabě pálené a velmi křehké. Malta někde dosti dobrá a již ztvrdlá, někde hubená a dosud měkká. (...) Dle všeho se zdá, že stavebník tuze šetří a špatný materiál k stavbě upotřebuje a že stavitel stavby málo si všímá.“

Stavebníkem — bezohledným „domařem“ — byl jistý František Horn, jehož snahou bylo rychle zbohatnout. Původně byl kožišníkem v Karlíně, pak začal obchodovat porcelánem, a protože mu i to málo vynášelo, stal se podnikatelem staveb... Jeho charakteristiku dokreslí snad ještě to, že zřícení domu v roce 1873 nebylo prvním neštěstím na jím podnikané stavbě. Již v roce 1865 se sesula část zdi jím budovaného domu č. p. 127 (Husitská č. p. 90). „Projektantem“ domů v Žerotínově ulici byl jistý Jan Krtek, zednický mistr z Karlína. Ten se o vedení stavby nijak nestaral — činil tak bez náležité kvalifikace a bez odborných vědomostí Horn sám. Odpovědně jednal patrně jen polír Josef Červinka, který prý upozorňoval Horna na závady a zničil i část špatného stavebního materiálu.

Velmi zajímavé bylo stanovisko trestního soudu k celé věci. František Horn byl odsouzen k půl roku vězení a k tomu, aby pozůstalým vdovám a sirotkům dal „jistou náhradu“. Jan Krtek byl odsouzen též k šestiměsíčnímu žaláři a navíc ještě k pokutě 300 zlatých. Bylo mu též zakázáno provádět dále stavby do té doby, než se podrobí novému přezkoušení; nejhůře dopadl polír Červinka. Byl odsouzen k pěti měsícům vězení (a navíc byl ještě při neštěstí dosti citelně poraněn). Popsané neštěstí bylo snad největším toho druhu při výstavbě Žižkova vůbec — a asi jediným, při němž zahynuli lidé.

Žižkov se rozrůstal americkým tempem

rok	počet obyvatel	počet domů
1866	3 049	95
1871	5 489	171
1876	16 606	361
1881	21 545	380
1886	30 221	533
1891	42 903	732
1896	60 877	916

Zdroj: Zdeněk Šesták: Jak se ze Žižkova stalo velké město

Galerie

1 fotografie

